

Brief aan de leden**Datum**

18 december 2023

Kenmerk

U202300841

Lbr. 23/052

Telefoon

-

Bijlage(n)**Onderwerp**

Kenniscentrum Onteigeningen voor overheden

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Met de invoering van Omgevingswet per 1 januari 2024 verandert de procedure rondom onteigening. Het belang van een zorgvuldige onteigeningsprocedure is groot en ingrijpend, zowel voor inwoners die hiermee te maken krijgen, als voor overheden die dit middel inzetten. Onder de Omgevingswet maken overheden zelf een onteigeningsbeschikking. Om gemeenten en andere overheden te ondersteunen start per 1 januari 2024 een Kenniscentrum Onteigeningen voor Overheden.

Wat betekent dit voor de ambtelijke organisatie

Tot nu toe worden alle onteigeningsdossiers van gemeenten getoetst door de Kroon die het onteigeningsbesluit neemt. Rijkswaterstaat verzorgt deze toetsing voor de Kroon. De toets door de Kroon was daarom uitermate belangrijk om de procedure zorgvuldig en goed te doorlopen. Onder de Omgevingswet maken overheden zelf een onteigeningsbeschikking. Gemeenten die een onteigeningsprocedure starten, hebben niet altijd alle benodigde kennis in huis. Omdat Rijkswaterstaat geen toetsende rol namens de Kroon vervult, dreigt die kennis verloren te gaan.

Kenniscentrum

Hiemstra & De Vries heeft een advies geschreven in opdracht van de VNG, mede namens het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de Unie van Waterschappen (UvW) en het Interprovinciaal Overleg (IPO). Het advies gaat over de vraag hoe kennis rondom onteigening kan worden geborgd na invoering van de Omgevingswet.

Dit heeft geleid tot de oprichting van een **Kenniscentrum Onteigeningen voor Overheden**. Het kenniscentrum heeft in ieder geval voor de komende 5 jaar financiering en verricht de volgende activiteiten:

1. **Online informatiepunt:** Het Kenniscentrum stelt online informatie beschikbaar over de nieuwe onteigeningsprocedure volgens de Omgevingswet. Een voorbeeld daarvan is de [Praktijkgids Onteigenen voor Overheden](#) waarin voorbeelddocumenten zijn opgenomen die overheden kunnen gebruiken als zij gaan onteigenen. Het Kenniscentrum zorgt ervoor dat deze informatie actueel gehouden wordt.
2. **Kennisnetwerk:** Het Kenniscentrum organiseert een kennisnetwerk waarin specialisten vanuit verschillende overheden participeren. In dit netwerk wordt nieuwe kennis over onteigening ontwikkeld. Het netwerk faciliteert dat overheden hun kennis, ervaringen en jurisprudentie gaan uitwisselen op het gebied van onteigening.
3. **Vraagbaakfunctie:** Overheden kunnen het Kenniscentrum benaderen met vragen over de aanpak van een onteigening en wat er op dit gebied verandert door de Omgevingswet.
4. **Kwaliteitstoets:** Overheden kunnen bij het Kenniscentrum hun onteigeningsdossier laten checken in de vorm van een kwaliteitstoets als extra check om de kans op vertraging door fouten in de procedure te verminderen.

Vragen

Vanaf 2 januari 2024 is het Kenniscentrum te bereiken via <https://iplo.nl/thema/ruimtelijke-ontwikkelingen/instrumenten-grondbeleid/onteigening/>.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur